

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje očetristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravišstvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi denšnjega praznika izide prihodnji list v soboto.

Pred volitvami.

Po deželi na Kranjskem so vsi prijatelji svete naše slovenske narodne stvari po vseh slovenskih novinah opozorjeni bili, da naj gledajo in naše ljudstvo podučijo, da pri volitvi volilnih mož v kmetске skupini ne bode mogla nemškutarska stranka svojih odvisnih ljudi s kakim naglim manevrom usiliti. Pričakujemo zatorej, da naš občni rodoljubni klic nij ostal brezuspešen, nego da so slovenski rodoljubi vseh stanov povsod že storili svojo domovinsko slavlansko dolžnost, tam pa, kjer je še nijso, da hitre korake učinijo in pazijo do zadnjega o dobrem vspehu.

Zlasti v dveh okrajih je treba največje delavnosti in agilnosti vseh tam prebivajočih zavednih narodnjakov: v kočevsko-ribniško-o-laskem, kjer se volita dva, in v trebanjsko-litijskem okraji, kjer se volijo trije poslanci. Tukaj nemškutarji upajo premagati nas, tukaj je tedaj treba podvojenega delovanja. Tudi bi trebalo gledati na vsacega posameznega volilnega moža.

Vse prijatelje in bralce našega lista opozorujemo, naj delajo složno z narodno duhovščino. Veliki boji naših slovanskih bratov na jugu so nam pokazali, da nemškutarji brezpogojno drže celo z divjim Turkom iz samega sovraštva do nas Slovanov. Kaj je treba večjega poziva za nas, da naj bomo vsi složni!

Organ naših nasprotnikov nemškutarjev na Kranjskem „Laib. Tagblatt“ piše zadnje dni z divjim hujskanjem zoper narodno stranko in njene voditelje. Nesramno govori zopet o „mrtvaškem zvonu,“ ki baje zvoni nam Slo-

vencem, kakor da bi nemškutarji volilno zmago uže v žepu imeli!

Vemo sicer, da ti nemškutarski članki ne bodo niti slovenskega „psa izza peči prepodili,“ nikar da bi jednega narodnega volilca pridobili. Ali vendar nam ta — narejena ali resnična — zavest naših protivnikov, ki ima morda namen, nas ostrašiti in od dela preplasi, mora dajati povod, da s tem večjo energijo delamo vsi.

Glasiilo naših nemškutarjev piše zadnjo soboto odkritosrčne besede, katere naj si globoko vtisne pred volitvami vsak Slovenec v srce in spomin, da bode vedel, za kaj gre naš volilni boj. Piše namreč v drugej notici te-le besede: „Aufgabe der liberalen Partei ist es, die Stärkung des „slavischen Elementes“ in Oesterreich mit aller Energie und unter Anwendung aller erlaubten Mittel zu verhindern. Im Lande der Czechen ist man bereits zur Erkenntnis gelangt, das heute auch dort nicht die Stärkung des „slavischen,“ sondern jene des deutschen, verfassungsmässigen Elementes zur dringenden Nothwendigkeit geworden ist.“

Kateremu rojenemu Slovincu, Slovanu, ne bodo se oči odprle, kaj se tu pridiguje? Kolikokrat bi se nas konfisciralo, ko bi se mi predrznili tako zoper „nemški element“ pisati?

Nam so roke vezane, pero naše nij svobodno, mi ne smemo kritike pisati, sicer smo konfiscirani in bralci lista v roke ne dobodo, kar pa moramo zabraniti z molčanjem. Le prosimo razumne bralce, naj sami mislijo, ustno to razpovedo, kar beró mej vrstami in zvesto agitirajo.

Vojska.

Na azijskem bojišči sicer razen malih bojev nij važnejega bilo, odkar so Rusi Ardahan vzeli. Vendar poročajo zadnji telegrami, da se je turški poveljnik Muktar-paša s svojih gor, kjer je Ruse čakal, proti Erzerumu nazaj pomaknil. To kaže, da so ga Rusi uže obšli in da si nij upal pričakovati jih. Tako so se Rusi uže globoko v Armenijo pomeknili, uže 200 kvadratnih milj turške zemlje zaseli in kmalu bomo slišali o večjih vspehih.

Ob Dunavu streljajo še vedno vsak dan Rusi z levega brega na Turke preko reke, ti pa odgovarjajo. Ali večjega vspeha nij zaznamovati, in se tudi dozda še doseči nij nameraval. Vsa poročila še vedno pripovedujejo, da je voda močno narasla vsled zadnjega deževja in se nij še utekla; kakor tudi, da še nij gotovo, ali so Rusi uže dopeljali ves potreben material po slabih potih do Dunava, ali nijso še. Rusi delajo pa sigurno z veliko previdnostjo in hladno preračunljivostjo korak za korakom; kadar bodo prijei, bodo pa tudi dobro prijeli.

Kedaj ruski car k svojej vojski pride; nij še razjasnjeno. Neki listi poročajo, da uže kakor denes, stara „Presse“ pa trdi, da 5. junija.

Tudi se zapadnega slovanskega bojišča se denes nekoliko sliši. Črnogorci bodo kmalu priliko imeli sokolovsko naravo svojo pokazati. Turki v 17 bataljonih marširajo proti soteski Dugi, in vozijo na 500 konjih živeža za Nikšić. V soteski jih čakajo Črnogorci. — Vstaši v Bosni pak so turško kulo pri Topoli z naskokom vzeli in 30 Turkov pobili.

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugi del.

Dvanajsto poglavje.

(Dalje.)

„Moja nejevolja o tem postopanju nij bila manjša od jeze mojega sotrpina, katerega moj oče še nikdar nij tako zelo razžalil kot sedaj; tudi nij imela zvijača vspeha, da bi ga ločila od mene. Res je namreč ogibal se pri vsakej priliki te ogleduhinje (tako je imenoval gospo Ellisovo), vendar je njegov iznajdljiv duh vedel neprestano najti priliko, da me je videl in govoril z menoj, kadar nje nij bilo poleg; to pa je sum mojega očeta še bolj utrdilo.

„Preverjena sem, da ga je k temu nagajal globok čut o neprijaznosti in krivično-

sti in pa želja, da bi mu pokazal svojo neodvisnost od nepretrpljivega samosilstva, kot je to imenoval. Tudi nemam povoda misliti, da bi mu bilo prišlo na misel igrati junaka v romanih ali me celo v bodoče vzeti za ženo; jaz pa oni čas nijsem poznala nobene više postave ali vsaj ne nobenega višega vpliva, nego je bila njegova volja ter sem bila brez obotavljanja pripravljena pomagati mu, da sva preslepila čuječnost, ki naju je imela ločiti. Kot se po gostem godi pri ljudeh neuljudnega vedenja in videzne toposti, videl je moj oče več o najinih zvijačah, kot sva vedela ter si je domišljeval dosta več, kot je bilo res. Opažoval naju je skrbno ter se zoper svojo navado nekaj časa nij nikakor vtikal med naju. Misliila sem od istega časa, da je nameraval odvaditi naju drugega od drugega na menjenaravni način, kot je bil doslej poskušal. Porabiti je hotel prvo priliko, da bi spraval svojega pasinka v službo v trgovskeji hiši na

inostranskem ali pa v oddaljenem mestu naše domovine. Dokler nijso dozoreli njegovi naklepi, hotel me nij žaliti ter je rajši trpel nevolje in mrčnosti, ki ste v njem tlele, — kajti oni čas je bil kot zmerom tako dobrotljiv in mil svojemu otroku, kolikor se je to vjemalo z njegovo očetovsko oblastjo.“

„Predno je izvršil ta naklep, dogodile so se dogodbje in izbudili šumi, ki so uničili enega in drugega potopile v — —“

Tu je ponehala Emilija. Položila je glavo Jerici na glavo ter grenko vzdihovala.

„Draga Emilija! ne povejte mi ostalega,“ rekla je Jerica. „Dovolj je meni, da vem, kako nesrečni ste. Ne delajte si sebi nobene žalosti, da bi zarad mene spominjali se britkosti, ki so minole.“

„Minole!“ odvrnila je Emilija, zopet zadobivši glas in solze si obrisavši. „Ne, minole nijso in samo, ker sem tako malo vajena govoriti o njih, tlačijo me sedaj tako močno.

Ruska vojska na Rumunskem.

Uradna dunajska „Politische Correspondenz“ o ruskeji vojski na Rumunskem prinaša to-le zanimivo poročilo:

Dasiravno je sedaj ruska vojska na Rumunskem tako močna, kakor nij bila še nobedna, kar so jih Rusi v prejšnjih vojnah zoper Turka pošiljali, je vendar gotovo, da jo bodo Rusi še z novimi krdeli vseh vrst prav izdatno pomnožili, in sicer najprej z dvema divizijama donskih kozakov. Do sedaj so donskih kozakov polki št. 22, 24, 25, 32, 33, 36, 38 in 39 samo na papirju stali in se še nikoli nijso sestavljali. A s carskim ukazom od 19. t. m. se morajo vsi omenjeni polki v resnici sestaviti in v dve diviziji razdeliti. Tema divizijama se bodo jezdeče baterije št. 11, 16, 17, 18, 19, 20, in 21, katere se morajo tudi takoj sestaviti, pridružile. Ker imajo Rusi dovolj vojakov in vojnega materijala, je gotovo, da bodo ta nova krdela v prav kratkem času prikazala se na bojišči.

Po zanesljivih poročilih je z današnjim dnevom (21. maja) vsa teška artilerija ruska v tistih pozicijah, katere jej je najvišje poveljništvo rusko odločilo. S tem je dovršen najtežji uvod k velikim operacijam ruske vojske. Sedaj ima glavni stan v Ploješti največ opravka s tem, da preskrbi artilerijske zaloge, magacine za provijant, vojne bolnice in vojne pošte.

Ako se še enkrat ozremo na premikanje orjaške ruske armade in kolosalnega njenega prateža, moramo priznavati, da se je vse izvršilo z največjo natančnostjo, katera nam je najboljši porok za to, da rusko vojsko vodi inteligentno in previdno vrhovno poveljništvo. Tista krdela, ki se nijso po železnici vozila, so vselej po jedno brigado močna skupaj marširala. Na določenih krajih so krdela čakali agentje oskrbovalne družbe in vojska, komaj došla v ta ali oni kraj, je dobila takoj ves provijant, vsega je bilo dovolj in vse v dobrem stanu. Kruh je okusen, meso presno, vino, katero tukaj ruski vojaki namesto žganja dobivajo, je čisto in nepokvarjeno, koder nij bilo rženega kruha, je oskrbovalna družba vojakom dajala komis iz pšenične moke. V nekaterih krajih nij bilo ovsa za konje, dobili so namesto tega potem ječmen. Na Rumunskem je sploh več ječmena nego ovsa. Koder oskrbovalna družba nij mogla uže naprej vojakom

provijanta oskrbeti, je pošiljala za njimi vozove, ki so za vsako brigado živež vozili. Vojska tedaj skoro nikjer ljudstvo nij nadlegovala in kjer je kaj kupovala, plačevala je vse kulanto se samim srebrom in zlatom. To, in pa, da vse štiri tedne, ko so Rusi marširali skozi Rumunijo nikjer nij prišlo do nikakoršnih prepirov, do nikakega pretepa, je Rusom pridobilo veliko simpatij mej rumunskim narodom, kateri jih zdaj povsod izdatno podpira. M.

Vojna moč turške države.

V.

Prijatelji in neprijatelji priznavajo, da so Turki izvrstni vojaki. Turek je zmeren, vztrajen, trezen, ubogljiv, inteligenten, zvest vojak, ki točno in brez obotavljanja izpolnjuje svoje dolžnosti, ki najtežja dela zanesljivo opravlja, rad in dolgo strada, dobro maršira, se hrabro bije, in če je premagan, ne izgubi niti glave, niti poguma. Posebno izvrstni so turški vojaki v trdnjavah, ali kedar se branijo napadov. Tudi na maršu se dobro držé, ker naglo in vztrajno hodijo, so veseli in skoraj nikdar ne obolévajo. Prav veliko k njih pogumu in k njih hladnokrvnosti pomorejo vzgoja in verski nauki. „Če mi je namenjeno, bom padel, če ne, pa ne!“ si misli Turek ter se divje zakadi v sovražno krdelo, ali pa mirno stoji, baše, seka in strela, ko smrtonosne kroglice švigajo okrog njegove glave.

A ti izvrstni vojaki so premalo izurjeni. Turški oficir si misli: da zna vojak le basati in o pravem času streljati, pa je dosti. Bojna služba in vse druge vojaku prepotrebne vaje so turškemu vojaku skoro s celoma neznanе. In kje se bode priprost vojak naučil, če oficirji sami skoro da nič ne vedo. In to je jedna največjih nedostatnostij turške vojske, da oficirji nijso omikani. Sicer v Turčiji služi na stotine tujih oficirjev, a teh je še premalo, da bi druge turške oficirje izobraževali, nikar pa, da bi priproste vojake učili. Celo višji oficirji največkrat nemajo prav nobene temeljite omike, poznajo samo službeno rutino in nekoliko vnanjih form. Kdor bi turške oficirje z našimi ali s ruskimi primerjati hotel, ta bi se močno motil. Da pa najboljši vojaki brez dobrih oficirjev ničesa ne veljajo, to je znana stvar. Zatorej tudi turški izvrstni, pogumni, vztrajni, inteligentni vojak pod turškim vodstvom pol toliko nij vreden, kakor bi mogel biti, ko bi ga vodili izvedeni

oficirji. Da je to res, je pokazala zadnja srbsko-turška vojna, kjer je 60—70.000 neizurjene srbske narodne vojske in 3000 ruskih prostovoljcev tako uspešno ustavljalo se 250.000 turških vojakov! Turški vojskovodje so si zaslužili v tej srbskeji vojni strašanski „testimonium paupertatis“, ker si v 4 mesecih s svojimi izvrstnimi vojaki nijso mogli osvojiti nič več nego 8—10 štirjaških milj srbske zemlje, katero je branila neizurjena, neizkušena milica, ki prej še nikoli nij bila v nobeneji vojni. Pa saj je znano, zakaj je bilo tako! Nered v turškeji vojski je bil v upravi, v ambulanci in sploh v vsem prometu tako strašan, da bi Turki potem, ko so si osvojili Aleksinac, še več tednov ne bili mogli dalje se pomikati, tudi, ko bi se ne bilo sklenilo premirje, katero je pokrilo veliko sramoto turških generalov, ki nikoli ne znajo udobljene zmage tudi porabiti. Naravno je, da v takem neredu, kakor je bil v turškem šotoru okrog Aleksinca, moralno propade najboljši vojak, posebno ko vidi, da ga nezmožni oficirji še brezstidno goljufajo, da kradejo in zapravljajo, a priprosti vojak nema niti hrane, niti obleke, niti postrežbe v bolezni. Da, uprava v turškeji vojski je brezkraino slaba. Podkupiti se da vsak oficir, goljufa, kdor more, in splošni nered vlada v vseji vojneji administraciji.

Velika napaka turške vojske je tudi ta, da nema nič depotnih bataljonov, ki bi vojaške novince izobraževali, ampak mladi vojaki se kar neizurjeni, kakor jih žandarmi skupaj polové, na pol adjustirani pošiljajo na bojišče. Naravna posledica tega pa je, da čem dalje vojna traje, tem neizurjenější in nezmožnejši vojaki na bojišče prihajajo in da se taki neizkušeni, nevajeni, na pol oboroženi in na pol oblečeni vojaki dajo k večjemu samo v trdnjavah rabiti, se samo ob sebi razume. Sploh pa Hellwald o turškeji vojski pravi, da ima: „Unfähige commandanten, zu wenig gebildetes officierscorps, geringe beweglichkeit, nicht genügende ausbildung aller waffen, mit ausnahme der artillerie, und schlechte verwaltung.“

A. K.

(Dalej preh.)

Govor slovenskega poslanca g. Vilj. Pfeiferja

v državnem zboru, 18. maja t. l.

(Po sten. zapisniku.)

Uže v generalnej debati sem govoril in povedal, da je ta postava (o oderuštvi Ur.)

Jerica! tudi nijsem nesrečna. Le redkoma se vznemiri mi srčni mir; in tudi sedaj bi ne bila razbrzdala svojih slabih čutnic, da pripovedujem drugemu skrivnosti tega nepozabljivega trpljenja, ko bi ne hotela tebi, dragemu svojemu detetu, tako dobro vedočemu, kako skladno in sladko hiti moje življenje k splošnemu in večnemu izbujenju, dokazati moč nebeške vere, ki je spremila mi slepoto v čudovito svetlobo in je storila mi trpljenje za rajskega sla kenčnega veselja. A dosta ti nemam povedati in to naj ti povem s tako kratkimi besedami kolikor le mogoče.

Potem je nadaljevala s trdnim, če prav tihim zamolklim glasom:

„Kar me je zgrabila mrzlica. Gospa Ellisova je poprej zmerom mrzlo ravnala z menoj in često me celo zaničevala (kajti moraš se spominjati, da sem bila jako popačen otrok), sedaj pa mi je stregla po noči in po dnevi tako skrbno in marljivo kot se od nje nadejati pravice nijsem imela. Pri njeneji skrbnej

postrežbi in pri velikeji spretnosti blagega našega doktorja Jeremija, ki je uže oni čas bil naš hišni zdravnik, sem črez nekaj tednov jela okrevati. Ko sem bila uže dovolj pri moči, da sem nekaj ur lahko ostala znnaj postelje, šla sem neki dan, da bi sople drugo sapo in videla druge reči, v čitalnico očetovo, ki se je držala moje sobe ter sem se popolnem sama vlegla na sofo. Gospa Ellisova je šla po svojih domačih opravilih. Predno pa me je zapustila, prinesla je iz bližnje sobe malo mizico z različnimi steklenicami, katerih bi morebiti potrebovala, predno se bi sama vrnila; mizico je pristavila k meni. Bilo je pozno nekega po polu dne v Juniji in jaz sem tu ležala ter skozi nasprotno okno opazovala solnce zahajati. Čutila sem se žalostno osamelo, ker zadnjih šest tednov nijsem imela druge družbe, razen svoje postrežnice in prilično me je oče parkrat obiskal. Zato sem se kaj močno razveselila, ko je nenadoma v sobo stopil moj najdražji, a tedaj skoro pregnani prijatelj.

Odkar sem bila bolna, me nij videl; zato sva se po dolgeji tej ločitvi razmerno ljubo pozdravila. Poleg vse ognjevosti vroče in nebrzdane moške krvi je bil globokih čuti, toplega srca in sočutne nežnosti ženske. Še prav dobro se spominjam izraza njegovega plemenitega lica, moškega glasa njegovih besed, ko je na široki sofi poleg mene sedeč močil senci s kolinsko vodo, ki jo je vzel na bližnji mizici, obenem pa je izrekal svoje veselje, da me zopet enkrat vidi.

„Koliko dolgo sva tako sedela, ne morem povedati; a uže se je mračilo v sobi, ko je nenadoma vstopil oče, nagloma se približal nama, potem pa par stopinj od naju postavši je plosnil z rokami ter pasinka pogledal tako srdito in zaničljivo, kot ga še nikdar nijsem videla. Pasinek je vstal, ter se prednj vstopil, kot bi ga ponosno klical na boj. Potem je sledil prizor, katerega popisati niti ne želim, niti ne morem.

„Zadostuje naj, da ti povem, da je raz-

tudi za Kranjsko potrebna in ponavljam še zdaj to, kar sem tam rekel.

Ako je gospod pravni minister govoril proti temu, da bi se ta postava tudi na druge dežele raztegnila, upam si temu nasproti omenjati, da na Kranjskem, posebno na Dolenjskem, nekateri siromaščino svojih sosedov upotrebujejo za to, da jih dero. Tudi pri nas je ljudstvo razburjeno, ne z vinom ali žganjem, ampak za to, ker vedno nič ne pridela, ker se davki tako ostro terjajo od njega, ker mu denarjev manjka za najpotrebnejše reči, ta vzburjenost je pa zelo velika, ta tira ubožne ljudi na kraj propada, to je, v kremplje odelih, ki nimajo nobene vesti, in to tem lažje, ker nij od nikoder pomoči in v deželi tudi nobenih posojilnic nij.

Pokazal sem s statističnimi in zgodovinskimi dokazi, kako se ljudstvo po Dolenjskem pleni; oderuhi so po Kranjskem in v Galiciji enaki, samo več jih je v Galiciji. Galijske primerjam z kobilicami, kranjske pa samo z gosenicami, pa resnično je, da kobilice in gosence požro vse, kar dobodo, in enake bolezni morajo se zdraviti z enakimi zdravili.

V deželah, ki so ubožne, so obresti uže tako visoke; Dolenjsko uže boleha zaradi tega. Ljubljanska hranilnica je zato v enej svojih zadnjih sej sklenila zmanjšati kredit za Dolenjsko, in sicer zaradi vednih davkarskih eksakucij, ker bi si sicer morala v kratkem času vso dolenjsko stran osvojiti. To zmanjšanje pa je ravno tako, kakor povišanje obresti, in denar se potem še težje dobiva v ubogej deželi, ker ne pomaga denarni zavod, ki ne spekulira, nego samo delanje kapitala na drobnem pospešuje.

Ne bilo bi previdno in pametno, da bi to zlo še bolj razvilo se, in da bi se stoprav potlej pobijalo. Prosim torej slavno zbornico, naj sprejme moj predlog, da se ta postava tudi na Kranjsko raztegne, in naj se moja domovina vzame v varstvo proti zlu, ki žuga praviti kmeta v gotovo pogubo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. maja.

Včeraj se je zopet **državni zbor** začel. V teku tega meseca bi imel dovršiti svoje delo in začeti svoje praznike. Tačas bode najbrž uže tudi vnana situacija dozorela.

Magjarski poslanec Ernst Simonyi v časniku „Egyetértés“ razpravlja, da ima avstro-

gerski vladar pač pravico Hercegovino, Bosno, Srbijo in Bulgarijo osvojiti in z družimi deželami zediniti in to pravico je cesar Franc Josip potrdil si, ko je na ogersko krono prisegel, — ali on nima pravice — pravi Magjar — napravljati sekundogeniture tam.

Vnanje države.

Iz **Aten** dohaja poročilo, da je zbornica skupaj stopila pa precej nekaj storila, kar je napravilo ministersko krizo. Voljen je bil Angerinos od opozicije, Komondurove stranke, z 71 proti 42 glasom. Deligiorgis je dal takoj ostavko.

Najnovejši telegram 30. maja poroča, da je Komonduros prevzel ministerstvo in da so bile 29. maja pred stanovanjem admiralja Kanarisa vojevitve izjave ljudstva. — To kaže vse, da bode Grška kmalu v boj posegla, to je, precej osvojila grške provincije, kakor brž Rus stare Turke.

Angličanske vlade glavni list „Standard“ pravi: „Modro je, misliti uže naprej, da bode čez malo tednov vsa Turčija ležala pred nogami zmagovalnih legij carjevih. Tačas bode Anglija, če bodo druge velevlasti turško državo delile, tist del vzela, ki ga potrebuje in ga bode pred celim svetom branila.“

Francoski „Journal des debats“ pravi v posebnem oporeku, da nemški cesar nij izrazil se niti proti republikanskemu ministerstvu Simona niti za ministerstvo Broglie.

Iz **Pariza** javlja telegraf: Okrožnica do generalnih prokuratorjev razlaga novi politični mer Mac-Mahona nasproti širjenju radikalnih teorij in pozivlje prokuratorje, naj čuvajo zakone, posebno zoper obrekovanje po časopisih, ki širijo misel, da je na Francoskem kaka stranka, ki hoče vojsko.

Iz **Berlina** se poroča: Ruski poslanik Ubril je šel v Peterburg, da bode carju poročal, predno ta otide k vojski. — Nemški cesar ne pojde v Ems, kar se tolmači v slabem smislu. Nemška vojna flota je odplula denes v srednje morje.

Iz **Rima** se poroča, da so imeli 27. t. m. avstrijski romarji pri papeži avdienco. Izročili so adresno s pol milijona podpisov. Kardinal Schwarzenberg je bil govornik. Papež je prijazno odgovoril. On je zdrav.

Angleški dopisnik je govoril s **španskim** pretendentom z don Karlosom. Ta mu je rekel, da ne veruje, ka bi zdanja vlada dolgo obstala. Republikanci bodo tudi njemu delo olajšali.

Dopisi.

Iz **Reke** 23. maja [Izv. dop.] Državopravni položaj naše Reke bil je uže dolgo časa in je še dandenes predmet vednega prepira mej Hrvati in Magjari. Da je Reka uže od davnine hrvatska, in da ima Hrvatska neob-

rivo pravo do nje, to je vsakemu, kdor zgovino našega mesta malo natančnije promatra, zavsem jasno, vendar se je raznimi spletkami, da, celo nasiljem, včasih Magjarom posrečilo, da si jo vsaj za nekoliko časa prilasté. Isto tako tudi po famoznej nagodbi od leta 1868. Poleg družih nepovoljnih posledic nagodbe z Ogrsko je za Hrvatsko ustopljenje Reke gotovo najhuji udarec. Čeravno je ustopljenje Reke samo provizorično, to se je vendar bati, da Magjari nadahnuti z mislijo „o magjarskem morji“ in pomorske sili „magyar-országa“ Reke ne bodo tako lahko iz svojih grabežljivih krempljev izpustili; treba bo napeti vse moči od strani Hrvatov, da se leta 1868 storjena pogreška zopet popravi. Da Magjari Reke ne mislijo lepa opustiti, to nam svedoči različite okolnosti, vse bolj ali manj namerjene na to, da naše mesto čim bolj materijalno zemlji odtujijo. Videč da z magjarsčino tukaj prodreti ne morejo, podpirajo na vse kriplje taljanščino, samo da se naroden življenj preveč ne ojača, da Hrvatsko ne dobi prevage. Posledice te farizejske politike se uže kažejo; ne samo, da je tu na Reki taljanščina strašno mah preotela, nego je nevarnost, da ta inorodni duh tudi okolico okuži, a da do sedaj Rečine še nij prekoračil, zahvaliti se imamo jedino budnej narodnej svesti našega primorja.

No tudi v gospodarstvenem obziru je Reka za Hrvatsko velike važnosti, da ona je predel, kojim jedino je Hrvatskej znamenit položaj v svetu zagotovljen. Res je sicer, da reška trgovina in promet malo po malo propada, no temu bi se moglo v okom priti, ako bi se toliko zaželjena železnica do Zemuna in Oseka uže jedenkrat sgradila. Reška luka je sicer jedna najboljših sredozemnega morja, no da nij hrvatskih gozdov, stala bi morebiti leto in dan prazna. Bilo bi torej v obojestranskem interesu, da se Reka čim prej združi s Hrvatsko. Se ve da bi morali Rečani sami tudi na to delovati, a ne — kakor se to žalibože godi, omejevati svoje domoljubje na ozki prostor od 0°34' avstrijske milje, a vse, kar je preko Rečine, smatrati inozemstvom. Reka ne sme oddeliti svoje osode od svojega zahrbtja, nego mora gledati, da se čim ožje spoji s Hrvatsko, kojej pripada po svojem geografskem in etnografskem položaji.

Ponovljenje nagodbe se uže bliža, čas je

srjen oče takrat dveh stvari obdolžil mojega prijatelja. Rekel mu je, da skuša po grdi, nesramni in zanikerni poti pridobiti ljubezen in žnjo tudi premoženje njegovega edinega otroka. A to je majhena odpustljiva hudobija v primeri z veliko večjo in ravno odkrito sleparijo njegovo: rekel mu je, da je ponaredil menjico velikega zneska na ime svojega dobrotnika.

„Do tega dne, kolikor vem nij nikdo oporekal tej obdolžbi, a takrat nijsem verovala tega in tudi sedaj ne verujem in nikdar ne bodem verovala. Katere napake je tudi imel (in njegov silovit značaj ga je zapeljal v marsikatero), vendar očitno priznavam, da je nedolžen te črne hudobije (če ravno mi nij nikdar tega potrdil z lastnimi besedami.)

„Čudila se ne bodeš, Jerica! da sem pri svojej slabosti komaj spregledala nasledke besed svojega očeta, še manj sem mogla natanko ohraniti jih v spominu; le nekateri temni obriski, zadnji, katere so videle moje uboge oči, so vtisnjeni mojemu spominu, ter plavajo

pred mojo domišljijo. Oče je imel luč za hrbtom in od prvega trenutka, ko je vstopil v sobo, nijsem več videla njegovega obraza. Obraz drugega, katerega je tako hudo obkrižil, bil je razsvitljen od zadnjih žarkov zahajajočega zlatega solnca in tega se še vedno spominjam najboljšje. Glavo je držal ponosno po konci, zavestna, a razžaljena nedolžnost je govorila iz njegovega jasnega mirnega očesa, ki se nij ustrašilo najbistrejšega pogleda. Roko je stiskal v pest kot bi bil skušal brezvspešno zatreti strast, katero so kazale zaprte ustne, skleneni zobje in globoka razdraženost, izražena na njegovem obličji. Molčal je. Kot se je videlo, zavezan mu je bil jezik, a oče je nadaljeval ter mu očital z britkimi, ostrimi besedami, katerih se pa prav nič ne spominjam. Strahovito je bilo gledati lice mladega moža, kako je tu stal in poslušal očitjanje, katero je govoreči brez dvombe držal za opravičeno in zaslužno, katero pa je razdražilo mladeniča tako silovito, da je bil strašen pogledati. H

kratu je stopil stopinjo naprej, ter je počasi vzdignil pest kvišku, ki je doslej bila visela doli. Ne vem, ali je takrat hotel poklicati Boga za pričo svoje nedolžnosti pri rečenej hudobiji, ali pa je nameraval udariti očeta; kajti skočila sem kvišku, ter sem se hotela zagnati mej nja, ter ja prositi, naj odjenjata zarad mene, a moč mi je odrekla in zakričavši sem omedlela in se zgrudila.

„O, strahovito prebujenje! Kje bi našla besed, da bi ti je popisala? — In vendar moram! Poslušaj, Jerica! Oni, — ubogi, uničeni mladenič, je priskočil mi pomagat; zavedal se nij samega sebe zarad storjene mu krivice ter nij vedel, kaj počenja. Bog v nebesih mi je priča, da mu nikdar nijsem očitala tega; in če sem v bolečinah izbleknila besede, ki so se kot očitjanje glasile, zgodilo se je le, ker sem se premalo zavedala, ter nijsem vedela, kar sem govorila.

(Dalje prih.)

torej, da hrvatski domoljubi o reškem vprašanju pridejo enkrat na čisto. Bati se je, da vladajoča narodna stranka, koja se — morebiti Magjarom na ljubo — zadnji čas malo zanima za Reko, zopet ne bode imela dosti enerziije, da jo izpuli iz magjarskih rok. Vsakako pak bi morali Hrvati uže sedaj več pozornosti na Reko obračati. Videant consules! —č.

Domače stvari.

— (Valvazor.) 11 snopič Valvazorjeve kronike je ravno na svitlo prišel in z njim je druga knjiga Valvazorjevega dela izgotovljena, tretja pa začeta. Založništvo nas vsled mnogih vprašanj prosi objaviti, da morejo novi naročniki še vse snopiče dobiti. — Prihodnji zvezek iz 11. knjige bode imel zopet mnogo podob.

— (Požarna straža) je imela tu v nedeljo občni zbor, 55 udov se je udeležilo. Dohodkov ima društvo 1893 gld.

— (Brandstetterjev rudnik), o katerem je ta nemškutarski slepar trdil, da je vreden črez en milijon rubljev, kupil je 25. maja g. dr. Radej na javnej licitaciji za tisoč goldinarjev in vse prostokope za 150 gld.!

— (Iz Rima) se piše „Slov.“: Vsi nas je 20 iz Kranjskega. Prav veseli in zdravi smo. Naše Ločane, zarad domače obleke vse gleda in občuduje. — Drugo nam došlo pismo naznanja, da so 24. t. m. ogledali cerkev sv. Petra in kakih 12 drugih cerkva, katerih je okolo 400. Pri sv. Petru bila je ravno sveta maša z leviti v Sikstinski kapeli, kjer se kardinali novo izvoljenim papežem poklanjajo. Videli smo „vatican“, stanovanje sv. očeta, ki ima 1100 sob in kvirinal, stanovanje kralja laškega, kadar v Rim pride, vrata „Porta Pia“, na katerih na obeh straneh vhoda stoji zapisano: „20. septembra,“ toplice Dioklecijanove, hribec „Pincio“, kjer je vodena ura in prelep razgled na stari in novi Rim. Bivanje v Rimu zdi se vsem jako prijetno, vino in pivo je dober kup.

— (Samoumor.) Mlada kmetica Mica Grdin iz trbanskega okraja se je obesila pod streho, najbrž v zblaznelem trenutku.

Razne vesti.

* (Nesreča) je zadelo ogersko mesto novi Segedin. Pretekli četrtek je namreč voda izstopila in tekla po mestu ter prišla do velikanske zaloge surovega apna; to se je vnelo in poleg povodnje so ubogi meščani trpeli še požar, tako da je izmrež mnogih krasnih hiš le malo ostalo jih; druge so pogorele ali pa jih je voda izpodkopala.

* (Paralelke na ogerskih gimnazijah.) V nekem razredu peštanskega državnega gimnazija je bilo 100 dijakov; moralo se jih je torej v dva razreda razdeliti. To se je zgodilo tako, da se je dejalo v eden razred 49 katolikov in 1 juda, v drugi razred pa 49 judov pa 1 katolika. Kako modro!

* (Požar.) V noči od 18. na 19. t. m. je pogorelo pohišje graničarja Lazarja Martinoviča v Krstinjah. Plamen je požrl vsa poslopja, 12 prešičev in ves živež. Škode je nad 1000 gld., pa bi je bilo še več, ko bi se ne bilo o pravem času na vso moč gasilo.

* (Kar se Janezek ne nauči, tega Janez ne zna.) Enajstletni sin komornega sluga pri knezu Jablanovskem na Dunaji je šel te dni po ključničarja, dal je odpreti v knjezeve sobi omaro in je ukradel iz nje 2000 gld. Potem je šel v svojo sobico, vzel tam knjige ter rekel, da gre v šolo. Na ulici si potlej najme izvožeka, pelje se k nekemu brivcu in si kupi tam žensko periko. Potem gre v konfekcijsko prodajalnico ter si kupi

tam lepo dekliško obleko in bel, okinčan slamniček, za kar je dal vsega skup 130 gold. Potlej se vsede zopet v voz in se tam kot majhena gospodična napravi. Ko stopi pri kolodvoru iz voza, začudi se izvožek, da se je iz fantička v vozu naredila gospodična. Začne ga izpraševati, kako je to, a zdaj pridejo policaji zraven, ki so o zločinu uže izvedeli ter primejo in odpeljejo nadepolnega mladiča, iz katerega še lahko kaj postane, v luknjo, kjer zdaj brenči in se hladi.

Umrli v Ljubljani

od 25. do 28. maja:

Elizabeta Babka, žena delavca cigarne fabrike, stara 48 let, v križevniški ulici št. 185, za razsedanjem krvi. — Lorenc Miklavčič, delavec, star 41 let, v bolnišnici, za oslabljenjem pljuč. — Jakob Ceglar, kočjažev otrok, star 10 mes., na dunajski cesti, št. 78, za tuberkulozo. — Ivana Trobec, delavke otrok, st. 3 dni v bolnišnici, za adii pienaglega rojstva. — Ivan Premk, otrok nadz. posilne delavnice, 3 l., za krčem. — Jože Moser, izpuščen iz posilne delavnice, 20 l., v bolnišnici za tuberkulozo. — Rozalija Petrovar, žena sobneza mašarja, 36 l., na Starom trgu št. 33, za suš. — Alojzija Bogataj, delavska soproga, 35 let, v bolnišnici za krvotokom. — G. Jos. Fochler, c. kr. major v penziji, na rimske cesti, št. 521, za trebušno vodenico. — Marija Šušteršič, fabr. del. 50 l., na sv. Petra cesti, št. 98, za tuberkulozo. — Matija Podražaj, osobenjak, 50 let, v boln. za pijemijo. — Alojz Bogataj, delavčev otrok, star 14 l., v otroški bolnišnici, za oslabelostjo. — Ana Flere, osobenjica, stara 69 l., v bolnici za črevnim katarom. — Jože Zupančič, osobenjak, star 62 let, v bolnici za tuberkulozo. — Avgust Berdajec, star 7 dni, na Rebru št. 30, za božjastjo. — Kaspar Kilan, osobenjak, star 66 let, v bolnišnici za oslabljenjem. — Valentin Bernard, fabriški delavec, star 24 let, na Poljanah št. 50, Marija Miakar, kiparjeva soproga, stara 27 l., v parnih ulicah št. 2, in Kar. Lokardi, hči zidarjeve vdove, 7 l., na sv. Florjana cesti št. 9 vsi trije za pljučno tuberkulozo.

Tržne cene

v Ljubljani 30. maja t. l.

Pšenica hektoliter 12 gl. 15 kr.; — rež 7 gld. 60 kr.; — ječmen 5 gld. — kr.; — oves 4 gld. — 22 kr.; ajda 6 gld. 35 kr.; — pros 5 gld. 36 kr. — koruza 6 gld. 50 kr.; krompir 100 kilogramov 6 gld. 25 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 96 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh trišen — gld. 78 kr.; — špeh poveljen — gld. 75 kr.; jajce po 1¹/₂ kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 48 kr.; — svinjsko meso 66 kr.; — sosa 100 kilogramov 2 gld. 67 kr. — slame 2 gold. 67 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 30. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	58 gld. 80 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64 " 40 "
Zlata renta	70 " 65 "
1860 drž. posojilo	108 " 60 "
Akcije narodne banke	769 " — "
Kredine akcije	135 " 50 "
London	127 " 90 "
Napol.	10 " 24 "
C. k. cekini	6 " 07 "
Srebro	112 " 30 "
Državne marke	62 " 80 "

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

Štampa: Steiner iz Grada. — Schleicher iz Dunaja. — dr. Milos iz Karlova. — Pri Stonu: Alberti iz Dunaja. — dr. Erzen iz Lije. — Scherzinger iz Grada. — Puchler iz Dunaja. — Vidmar iz Vena. — Steinhilber iz Dunaja. — Pri štamp.: Grilich iz Zagreba. — Mayer iz Koevja.

29. maja:

Dr. B. Glančnik
je odprl svojo
odvetniško pisarno
v Mariboru,
Burgplatz, v poprejšnjih prostorih
štajerske eskomptne banke. (140—1)

Prevzemanje kupčije.

Dozvoljujem si p. n. občinstvu s tem vdano obznaniti, da sem gostilniške in vrtno prostore

„Zur Vereinigung“

v kolodvorskej ulici

prevzel. Javno zagotavljam, da bodem na vso moč skrbel za dobro in ceno postrežbo, za okusno jed, dobro frišno **Kozlerjevo pivo** in **dolenjska vina** in da bom tudi **naročbo na kosilo** odprl.

Za mnogo prijazno obiskanje se najudaneje priporoča

spoštovanjem

(139—1)

Victor Kanz.

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatorje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriške ceni.

Jedino le pri

(53—49)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Samo 80 kr.

1 par nožev z vilicami iz pravega, vedno belo ostajajočega britanskega srebra, ¹/₂ duc. 4 gld. Žličice za kavo, ena kr. 10, 15, 20, 30, 40. Žlice za jed, „ „ „ 30, 40, 50, 60, 70. 1 zajemalec za mleko, „kr. 60, 80, gl. 1, 1.20, 1.50.

1 zajemalec za juho, gl. 1.20, 1.50, 2, 3. 1 par velikih svečnikov, gl. 2, 3, 4, 5, 6. 1 tasa, velika, kr. 90, gl. 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3.50. 1 okvir za fotografijo, fin, kr. 80.

■ Vse drugo jako cenó. ■

Naslov:

M. Bressler,

zaloga metalnega blaga,

Wien, Neubau, Burggasse 2,

Hotel Höler.

■ Cenilnik zastoj. Naročbe iz provincije takoj s poštnim povzetjem. (25—29)

Josip Tribuč

je odprl

na Glincah pri Ljubljani,

na nekdanjem Permetovem posestvu h. št. 28 nasproti Bobnička svoj

magacin,

kjer ima

zalogo špirita in razne vrste žganja,

izvrstne kvalitete, po najnižej ceni, in se priporoča slav. občinstvu za obilne naročbe. (136—2)